ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ.....
Μια περιπλάνηση σε Γεύσεις, Αρώματα & Χρώματα, Συνάντηση με την Ιστορία την Παράδοση & τον Πολιτισμό, Απόδραση στην Φύση, Περιπέτεια

«Η περιοχή στο χάρτη της Μακεδονίας, που περιλαμβάνει τους νομούς Κοζάνης, Φλώρινας, Ημαθίας και Κιλκίς, διαθέτει ποικιλόμορφους και υψηλής αξίας φυσικούς, πολιτιστικούς και τουριστικούς πόρους στους οποίους συμπεριλαμβάνονται οικοσυστήματα λιμνών και ποταμών, όρη και ορεινές περιοχές φυσικού κάλλους, εξαιρετικής βιοποικιλότητας εθνικοί δρυμοί, αρχαιολογικοί τόποι, ιστορικά μνημεία και οικισμοί.

Πέρα όμως του πλούσιου φυσικού και πολιτιστικού πλούτου, αποτελεί πυρήνα των γαστρονομικών απολαύσεων, για τις οποίες αξίζει κάποιος να επισκεφθεί την περιοχή αυτή της Μακεδονίας. Εδώ ο επισκέπτης θα γευτεί τη γαστρονομία των προσφύγων του Πόντου, θα δοκιμάσει αμέτρητες τοπικές συνταγές και θα απολαύσει το κρασί που παράγεται άφθονο σε όλη την περιοχή.

Τα μοναδικά επώνυμα προϊόντα όπως οι πιπεριές της Φλώρινας, ο κρόκος της Κοζάνης, τα κρασιά του Κιλκίς, τα ροδάκινα της γης της Ημαθίας καθώς και τα τυροκομικά προϊόντα έχουν καταφέρει με την μοναδικότητά τους να κατακλύσουν όχι μόνο την εγχώρια, αλλά και την παγκόσμια αγορά.

Οι διαδρομές με μια ματιά:

Κιλκίς

1. Ονείρου γεύσεις

Κιλκίς - Μεταλλικό - Μ. Βρύση - Βαπτιστής - Παλαιό Γυναικόκαστρο - Χωρύγι - Πολύκαστρο - Αξιούπολη - Γοργόπη - Γουμένισσα - Γρίβα - Γουμένισσα - Ευρωπός - Αξιούπολη - Κιλκίς

Από το Κιλκίς, τη βόρεια πύλη της Ελλάδος με ένα ξεχωριστό πολυπολιτισμικό μωσαϊκό έως το γραφικό Πάϊκο, τόπο ψυχικής και πνευματικής ανάτασης, η διαδρομή είναι πραγματικά απίθανη. Τα ονομαστά οινοποιεία, η πανδαισία γεύσεων από τα παραδοσιακά προϊόντα και πιάτα, η κατανυκτική ατμόσφαιρα μοναστηριών και εκκλησιών, το άγγιγμα της ιστορίας στα μουσεία, το σπήλαιο, τους αρχαιολογικούς χώρους, απαντούν με μαγικό τρόπο στο ερώτημα κάθε ανήσυχου επισκέπτη: «Τι γεύση έχουν τα όνειρα;».

2. Απόλαυση ζωής

Κιλκίς - Κρηστώνη - Μαυρονέρι-Πικρολίμνη - Ξυλοκερατιά - Λίμνη Πικρολίμνη - Ξυλοκερατιά - Γαλλικός - Πεδινό - Κιλκίς

Το πέρασμα από τη μιζέρια της καθημερινότητας στην απόλαυση της ζωής ανοίγεται διάπλατα στον επισκέπτη. Ξεκινώντας από το Κιλκίς, μια ζωντανή, συναρπαστική πόλη όπου θα νιώσει την οικειότητα των ανθρώπων και θα διαλέξει μέσα από αμέτρητες επιλογές διασκέδασης και αναψυχής, γνωριμίας με την ιστορία και την παράδοση και απόλαυσης τοπικών γαστρονομικών πιάτων. Και καταλήγοντας στην Πικρολίμνη, όπου θα αφεθεί στις ιαματικές και καλλυντικές ιδιότητες του περίφημου πηλού της, ζώντας στιγμές χαλάρωσης και ευεξίας.

3. Ξύπνημα αισθήσεων

Κιλκίς - Αργυρούπολη - Διπόταμος - Τέρπυλλος - Κοκκινιά - Μελισσουργειό - Παρόχθιο - Ποντοκερασιά - Τέρπυλλος - Ευκαρπία - Χέρσο - Κιλκίς

Το μαγευτικό τοπίο και η ζωή της υπαίθρου από το Κιλκίς στις πανέμορφες βουνοκορφές των Κρουσίων θα εκπλήξουν απρόσμενα τον επισκέπτη. Τα αρώματα και τα χρώματα των λουλουδιών του Βοτανικού Κήπου, οι γεύσεις από την πεντανόστιμη και υγιεινή κουζίνα των Ποντίων, ο ήχος από το κελάρυσμα ενός ρυακιού, το ροζιασμένο χέρι μιας ντόπιας νοικοκυράς που προσφέρει ένα χειροποίητο γλυκό, θα ξυπνήσουν και θα ενεργοποιήσουν μ΄ έναν ανεπανάληπτο τρόπο τις μεταλλαγμένες από το σύγχρονο τρόπο ζωής αισθήσεις κάθε επισκέπτη.

Ημαθία

4. Επί γης...παράδεισος

Βέροια - Σέλι - Αρκοχώρι - Νάουσα - Στράντζα - Γιαννακοχώρι - Μαρίνα - Λευκάδια -Κοπανός - Τρίλοφο - Πατρίδα - Βέροια

Η διαδρομή με αφετηρία την πόλη της Βέροιας, έχει κυκλική πορεία, διαρκεί 1 ώρα και 30 λεπτά (με το αυτοκίνητο) χωρίς στάσεις, διανύοντας περίπου 105 χιλιόμετρα. Αφορά επισκέπτες με πολιτιστικά ενδιαφέροντα, γαστροτουρίστες, οινοτουρίστες και λάτρεις των χειμερινών σπορ. Αξίζει να διανυθεί καθόλη τη διάρκεια του χρόνου. Κεντρικά σημεία της διαδρομής είναι η πρωτεύουσα της Ημαθίας Βέροια, το Σέλι και η Νάουσα.

5. Στη γη του Βασιλιά

Αλεξάνδρεια - Ν. Νικομήδεια - Μακροχώρι - Βέροια - Ασώματα - Αγία Βαρβάρα - Άμμος - Φράγμα Αλιάκμονα - Μετόχι - Βεργίνα - Παλατίτσια - Νεόκαστρο-Μελίκη-Ν. Πρόδρομος - Αγ. Τριάδα - Αγκαθιά - Κυψέλη - Αλεξάνδρεια

Η διαδρομή ξεκινάει από την Αλεξάνδρεια με είσοδο από την Εγνατία οδό, ακολουθεί κυκλική πορεία μήκους 83 χλμ.

Ο χρόνος που μπορείτε να τη διανύσετε με αυτοκίνητο είναι 1 ώρα και 50 λεπτά (χωρίς στάσεις). Τη διαδρομή – καθόλη τη διάρκεια του χρόνου - θα απολαύσουν επισκέπτες με πολιτιστικά ενδιαφέροντα, γαστροτουρίστες και οικοτουρίστες, οι όποιοι μπορούν να κάνουν πεζοπορία, ποδηλασία και πτηνοπαρατήρηση. Κεντρικά σημεία της διαδρομής είναι η Βέροια και η Βεργίνα.

6. Ονείρου τόποι

Βέροια - Ασώματα - Αγ. Βαρβάρα - Άμμος-Φράγμα Αλιάκμονα - Σφηκιά - Ριζώματα

Η διαδρομή ξεκινάει από τη Βέροια και ολο-

κληρώνεται μετά από 1 ώρα και 40 λεπτά, διανύοντας 70 χλμ. χωρίς τάσεις. Μπορούν να τη διανύσουν όλο το χρόνο οικοτουρίστες, γαστροτουρίστες και ορειβάτες, κάνοντας δραστηριότητες ποδηλασίας, πεζοπορίας, ψαρέματος, ορειβασίας. Κεντρικά σημεία της διαδρομής αποτελούν η Βέροια, το φράγμα Αλιάκμονα και τα Ριζώματα

Κοζάνη

7. Βλάστη σαν τα όνειρα

Κοζάνη - Σιάτιστα - Εράτυρα - Σισάνι - Βλάστη - Πτολεμαΐδα - Κοζάνη

120 χιλιόμετρα γεμάτα με ιστορία, πολιτισμό και γεύσεις περιμένουν καρτερικά να τα διανύσετε! Ανακαλύψτε τους «κρυμμένους θησαυρούς» που βρίσκονται στην διαδρομή ικανοποιώντας παράλληλα την όποια γαστρονομική σας φαντασίωση!!

8. Χρώματα και αρώματα

Κοζάνη - Κρόκος - Αιανή - Μικρόβαλτο - Σέρβια - Βελβεντός - Νεράϊδα - Κοζάνη

95 χιλιόμετρα γεμάτα με πολιτιστικό πλούτου και φυσικό κάλος σας περιμένουν να τα διανύσετε!! Προϊόντα μοναδικά και γεύσεις εκλεκτές σας προκαλούν να τα γευθείτε! Τα χρώματα και τα αρώματα που θα συναντήσετε στην διαδρομή αυτή, απλά θα σας συναρπάσουν!

Φλώρινα

9. Το μετέωρο βήμα..των αισθήσεων

Κοζάνη - Φιλώτας - Αμύνταιο - Ξινό Νερό- Αετός - Νυμφαίο - Σκλήθρο - Αμύνταιο - Αγ. Παντελεήμων (Λίμνη Πετρών - Λίμνη Βεγορίτιδα) - Κέλλη - Βεύη - Φλώρινα

Ξεναγηθείτε και απολαύστε τοπικές γεύσεις σε συνδυασμό με μοναδικά κρασιά. Η διαδρομή προτείνετε τους ανοιξιάτικους-καλοκαιρινούς μήνες για αρχαιολογικό και φυσιολατρικό τουρισμό.)

10. Στα όρια του απόλυτου

Φλώρινα - Βίγλα-Πισοδέρι - Ανταρτικό - Καρυές - Πρέσπες - Λαιμός - Άγιος Γερμανός - Άγιος Αχίλειος - Ψαράδες - Φλώρινα

Ξεναγηθείτε στα όρια τριών χωρών.

Γευτείτε λιμνίσια ψάρια με παραδοσιακό τσίπουρο. Η διαδρομή προτείνετε όλο τον χρόνο για χιονοδρομικό, φυσιολατρικό και εκκλησιαστικό τουρισμό.)

1. Ονείρου γεύσεις

Χωρική ενότητα Κιλκίς

Στη βόρεια πύλη της Ελλάδος, στην καρδιά της Μακεδονίας, θα βρείτε σχεδόν ό,τι καλύτερο έχει να προσφέρει η Ελλάδα σε ένα και μόνο μέρος, το Κιλκίς! Ξυπνήστε τις αισθήσεις σας με τα χρώματα και τα αρώματα της φύσης στα βουνά, τις λίμνες και τα ποτάμια της περιοχής. Σταματήστε σε ονομαστά οινοποιεία και δοκιμάστε κρασιά και τσίπουρο στο χώρο που παράγονται από τους ανθρώπους που τα φτιάχνουν με μεράκι. Αναζητείστε τα παραδοσιακά προϊόντα και τις μοναδικές γεύσεις της γαστρονομικής παράδοσης των προσφύγων όπως η Ποντιακή κουζίνα. Ακολουθήστε το νήμα της ιστορίας και της παράδοσης σε αρχαιολογικούς χώρους, λαογραφικά μουσεία, πολιτιστικές εκδηλώσεις. Ανάψτε ένα κερί στους κατανυκτικούς χώρους των μοναστηριών και των εκκλησιών. Ζήστε την περιπέτεια ή απλά ξεκουράστε σώμα και πνεύμα. Η φύση και οι άνθρωποι του τόπου αυτού σας περιμένουν με μια μεγάλη και φιλόξενη αγκαλιά να ανακαλύψετε το Κιλκίς και σας υπόσχονται ότι θα ζήσετε πραγματικά αξέχαστες εμπειρίες. Μπορείτε να το χάσετε αυτό;

Ξεκινάμε από τη βόρεια πύλη της Ελλάδας, το Κιλκίς, την πρωτεύουσα του νομού, κτισμένη στους πρόποδες του λόφου του Αη Γιώργη όπου σώζεται η μεταβυζαντινή (1830) ομώνυμη Ιερά Μονή. Κατηφορίζοντας το λόφο βρίσκουμε το διώροφο Σπήλαιο, οι κοραλλιογενείς σχηματισμοί του οποίου καθώς και οι θεραπευτικές του ιδιότητες για παθήσεις του αναπνευστικού συστήματος, το κατατάσσουν ως ένα από τα σπουδαιότερα παγκοσμίως. Σπάνια ευρήματα από το Σπήλαιο, όπως απολιθωμένα οστά και δόντια τα οποία χρονολογούνται στην τελευταία Εποχή των Παγετώνων θα βρούμε, λίγα μέτρα πιο ψηλά, στην Έκθεση Παλαιοντολογίας του λόφου Αγ. Γεωργίου.

Στους πρόποδες του λόφου, φθάνουμε στο Αρχαιολογικό Μουσείο με τα μοναδικά ευρήματα όπως ο μοναδικός στη Βόρεια Ελλάδα Κούρος της αρχαίας Ευρωπού (6ος π.Χ. αι.), τα τέσσερα μνημειακά αγάλματα από τον αρχαιολογικό χώρο του Παλατιανού καθώς και μια σειρά από κεραμικά της πρώιμης Εποχής του Σιδήρου.
Η περιπλάνησή μας στους πεζόδρομους της πόλης μας επιφυλάσσει πολλές γευστικές προτάσεις σε εστιατόρια, ταβέρνες και ουζερί με ονομαστά και ποιοτικά (Π.Ο.Π.) τοπικά κρασιά και γαλακτοκομικά / τυροκομικά προϊόντα όπως φέτα, κασέρι, μανούρι. Την τυροκομική παράδοση έχουν εμπλουτίσει με τις τεχνικές τους οι πρόσφυγες Πόντιοι και έτσι παράγονται σήμερα προϊόντα όπως το γαΐς τυρί, το πασκιτάν, το τσιολακίκ κ.ά.

Λίγο έξω από το Κιλκίς, με πορεία προς τα δυτικά, θα περάσουμε από το γραφικό οικισμό του Μεταλλικού, γνωστό για το ιαματικό μεταλλικό (ξινό) νερό που αναβλύζει από την πηγή του. Αμέσως μετά στη Μεγάλη Βρύση θα γευτούμε την τοπική κουζίνα η οποία είναι έντονα πολυπολιτισμική με ιδιαίτερα προϊόντα και γεύσεις.
Περνώντας από το Βαπτιστή κατευθυνόμαστε προς το Παλαιό Γυναικόκαστρο στο οποίο διατηρούνται σημαντικά τμήματα βυζαντινού κάστρου του 13ου αι. Αξιόλογες στην περιοχή είναι οι τετραήμερες εκδηλώσεις των «Γυναικοκαστρείων» το πρώτο δεκαήμερο του Αυγούστου.
Η γευστική μας περιπλάνηση περνά από το Πολύκαστρο, σταθμό κάθε ταξιδιώτη, με αξιόλογη αγορά, καταλύματα και εστιατόρια. Τα «Πολυκαστρινά», δεκαήμερο εκδηλώσεων κατά την εορτή του Αγίου Πνεύματος, είναι από τα σημαντικότερα πολιτιστικά δρώμενα.

Συνεχίζοντας στη δυτική όχθη του ποταμού Αξιού συναντάμε μια μικρή σύγχρονη πόλη, την Αξιούπολη, με το σπουδαίο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας. Σε απόσταση 3 μόλις χλμ. θα συναντήσουμε το Μέγα Ρέμα (Κοτζά Ντερέ), μια ειδυλλιακή τοποθεσία, τόπο ιδανικό για ψάρεμα, διασκέδαση και καλό φαγητό.
Αξίζει να συνεχίσουμε λίγο πιο πέρα και να αντικρύσουμε την πανέμορφη τεχνητή λίμνη γνωστή ως «Λίμνη Μεταλλείου».

01.

Ιερά Μονή Αγ. Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης

Περίφημα μοναστήρια σας περιμένουν σκαρφαλωμένα στις πλαγιές του Πάϊκου: η ξακουστή Ιερά Μονή των Αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης στη Γρίβα, η Ιερά Μονή Οσίου Νικοδήμου στον Πεντάλοφο. Μεταβυζαντινές εκκλησίες, διάσπαρτες σε όλο το Κιλκίς, θα σας εντυπωσιάσουν με τα αρχιτεκτονικά τους χαρακτηριστικά, θα σας φέρουν πιο κοντά στο Θείο μέσα από την κατανυκτική τους ατμόσφαιρα αλλά και θα σας χαρίσουν στιγμές ψυχικής ανάτασης, χαράς και κεφιού στα δεκάδες πανηγύρια που διοργανώνονται προς τιμήν των αγίων τους.

02.

Ώρα για πέστροφα στη λίμνη Μεταλλείου

Η λίμνη Μεταλλείου, 15 χλμ από την Αξιούπολη, σας προ(σ)καλεί, να περπατήσετε την άνοιξη στις όχθες της, να πατήσετε το παχύ στρώμα των φύλλων το φθινόπωρο αλλά και να ψαρέψετε και να ψήσετε πεντανόστιμες πέστροφες το καλοκαίρι.

01.

02.

Ο δρόμος μας οδηγεί στη γραφική Γουμένισσα. Κτισμένη στους ανατολικούς πρόποδες του πανέμορφου Πάικου διατηρεί την παραδοσιακή της φυσιογνωμία. Αποτελεί κέντρο αμπελουργίας και φημίζεται εδώ και αιώνες για τα κρασιά της.
Με τα στενά δρομάκια και τα παλιά παραδοσιακά σπίτια σε ένα γοητευτικό συνδυασμό με τα άφθονα νερά της, την μοναδικότητα του φυσικού τοπίου και την εγκάρδια φιλοξενία των κατοίκων της.

Εδώ, όπως και στην Αξιούπολη, οι οινοποιοί θα μας ξεναγήσουν στις εγκαταστάσεις τους και στην τεχνική της γευστικής δοκιμής. Απαραίτητη η στάση στην κεντρική πλατεία με τα αιωνόβια πλατάνια και την όμορφη βρύση, κτίσμα των Γάλλων στρατιωτών του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, για να απολαύσουμε ντόπιο τσίπουρο και τοπικούς μεζέδες.
Αξίζει να επισκεφτούμε την παμπάλαια Εκκλησία της Παναγίας Γουμένισσας με τη θαυματουργή εικόνα και το Λαογραφικό Μουσείο Αλευρά. Ξεχωριστό σταθμό στη ζωή της αμπελοοινικής Γουμένισσας αποτελεί κάθε χρόνο το πανηγύρι του Αγίου Τρύφωνα, προστάτη της αμπελουργίας, κατά την διάρκεια του οποίου λαμβάνει χώρα και το περίφημο «Κουρμπάνι» το οποίο συνοδεύεται με άφθονο ντόπιο κρασί, μοσχάρι βραστό και, φυσικά, τα περίφημα πνευστά «Χάλκινα της Γουμένισσας».

Η Γρίβα με την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική της αποτελεί την επόμενη στάση της γαστρονομικής μας εμπειρίας, γνωστή για την τοπική γιορτή «Κάστανο-Κρασί-Τυρί» την τελευταία Κυριακή του Οκτωβρίου αλλά και για τα παραδοσιακά γλυκά της.
Εδώ μας περιμένει σκαρφαλωμένη στην πλαγιά του Πάικου η ξακουστή Ιερά Μονή των Αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης.

Επιστρέφουμε στο δρόμο της Γουμένισσας και από εκεί οδηγούμαστε στον Ευρωπό, μία σημαντική αρχαιολογική, τοποθεσία της περιοχής, με ευρήματα από την προϊστορική εποχή, κυρίως γνωστό για το περίφημο αρχαϊκό άγαλμα του Κούρου (650 πΧ). Εδώ μπορούμε να γευτούμε τα ντολμαδάκια Ευρωπού.
Το ταξίδι της γεύσης μας τελειώνει επιστρέφοντας στο Κιλκίς έχοντας στο νου ότι αυτή τη γη με τις ιδιαιτερότητές της αξίζει κανείς να την επισκεφτεί, να την εξερευνήσει, να την ανακαλύψει και να αφεθεί στα χρώματά της, στους ήχους της, στη μαγεία της, στις μυρωδιές της...

03.

Οι ονειρικοί καταρράκτες του Σκρα

"Αν ψάχνετε το ιδανικό μέρος για πικνίκ υπό τη συνοδεία των γάργαρων νερών που πέφτουν από ύψος έξι μέτρων, τότε οι ονειρικοί καταρράκτες του Σκρα δίνουν την απάντηση. Ακριβώς πίσω τους θα δείτε μια μικρή σπηλιά, με λεπτούς σταλακτίτες να κρέμονται από την οροφή του βράχου."

04.

Παλαιό πατητήρι στη Γουμένισσα

Το παλιό πατητήρι του 1854 μαρτυρεί την αμπελουργική ιστορία της Γουμένισσας, με πολλά επισκέψιμα οινοποιεία. Τα περίφημα τοπικά κρασιά θα συνοδέψουν παραδοσιακά πιάτα, απολαμβάνοντας τα φημισμένα «Χάλκινα της Γουμένισσας» με τον εκρηκτικό και «χάλκινο» ήχο και το βαλκανικό αποτύπωμα στη μουσική τους.

05.

Ιαματικά λουτρά Πικρολίμνης

"Σε απόσταση αναπνοής από την Θεσσαλονίκη θα συναντήσετε την Πικρολίμνη της οποίας ο πηλός και το νερό περιέχουν πολύτιμα ιχνοστοιχεία μετάλλων και ορυκτών, με γνωστή από τα αρχαία χρόνια θεραπευτική δράση. Στα ιαματικά λουτρά Πικρολίμνης μπορείτε να επιλέξετε μεθόδους θεραπείας όπως λασποθεραπεία, πηλοθεραπεία, υδροθεραπεία για την αντιμετώπιση παθήσεων όπως ρευματισμοί, ισχιαλγία, οσφυαλγία, δισκοπάθεια, ή απλά να χαλαρώσετε και να αναζωογονηθείτε!"

04.

05.

2. Απόλαυση ζωής

Ξεκινάμε από τη βόρεια πύλη της Ελλάδας, το Κιλκίς, την πρωτεύουσα του νομού, κτισμένη στους πρόποδες του λόφου του Αη Γιώργη όπου σώζεται η μεταβυζαντινή (1830) ομώνυμη Ιερά Μονή.
Κατηφορίζοντας το λόφο βρίσκουμε το διώροφο Σπήλαιο, οι κοραλλιογενείς σχηματισμοί του οποίου καθώς και οι θεραπευτικές του ιδιότητες για παθήσεις του αναπνευστικού συστήματος, το κατατάσσουν ως ένα από τα σπουδαιότερα παγκοσμίως.

Σπάνια ευρήματα από το Σπήλαιο, όπως απολιθωμένα οστά και δόντια τα οποία χρονολογούνται στην τελευταία Εποχή των Παγετώνων θα βρούμε, λίγα μέτρα πιο ψηλά, στην Έκθεση Παλαιοντολογίας του λόφου Αγ. Γεωργίου.

Στους πρόποδες του λόφου, φθάνουμε στο Αρχαιολογικό Μουσείο όπου φιλοξενούνται μοναδικά ευρήματα όπως ο μοναδικός στη Βόρεια Ελλάδα Κούρος της αρχαίας Ευρωπού (6ος π.Χ. αι.), τα τέσσερα μνημειακά αγάλματα από τον αρχαιολογικό χώρο του Παλατιανού καθώς και μια σειρά από κεραμικά της πρώιμης Εποχής του Σιδήρου.

Η περιπλάνησή μας στους πεζόδρομους της πόλης μας επιφυλάσσει πολλές προτάσεις γευστικής ανάπαυλας σε εστιατόρια, ταβέρνες και ουζερί με ονομαστά και ποιοτικά (Π.Ο.Π.) τοπικά κρασιά και γαλακτοκομικά / τυροκομικά προϊόντα όπως φέτα, κασέρι, μανούρι. Την τυροκομική παράδοση έχουν εμπλουτίσει με τις τεχνικές τους οι πρόσφυγες Πόντιοι και έτσι παράγονται σήμερα προϊόντα όπως το γαΐς τυρί, το πασκιτάν, το τσιολακίκ κ.ά.

Συνεχίζοντας προς τα νότια του νομού και περνώντας από την Κρηστώνη και το Μαυρονέρι οδηγούμαστε στο χωριό Πικρολίμνη και από εκεί στην Ξυλοκερατιά.
Εδώ κάθε 4 του Δεκέμβρη αναβιώνει το έθιμο της «Βαρβάρας».
Πρόκειται για θρακιώτικο έθιμο, από την Βιζυή 40 Εκκλησιών της Ανατολικής Θράκης, που έχει τις ρίζες του στην αρχαιότητα και αναφέρεται στην πανσπερμία. Οι νοικοκυρές από το προηγούμενο βράδυ, βράζουν σιτάρι με κανέλα, καρύδια, σύκα και άλλα υλικά μέχρι να γίνει ένας παχύρρευστος χυλός. Ανήμερα της γιορτής βάζουν την «Βαρβάρα» (το κολυβόζουμο) σε βαθύ πιάτο και πρέπει να την μοιράσουν τουλάχιστον σε 3 σπίτια. Με τον τρόπο αυτό εύχονται για μια καλή σοδειά.

Αφήνοντας πίσω μας την Ξυλοκερατιά οδηγούμαστε στη λίμνη της Πικρολίμνης. Πρόκειται για μικρή αβαθή αλμυρή λίμνη.

Η σύνθεση του πηλού του πυθμένα της λίμνης, όπου κυριαρχούν οι θειούχες ενώσεις και τα νιτρικά άλατα, είναι υπεύθυνη για τις ιαματικές και καλλυντικές της ιδιότητες, γνωστές σε πανελλήνια και όχι μόνο κλίμακα.

Η περιοχή διαθέτει οργανωμένο πηλοθεραπευτήριο καθώς και χώρους διαμονής και εστίασης καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Η τοπική κουζίνα όπως και όλος ο νομός άλλωστε, είναι έντονα πολυπολιτισμική με ιδιαίτερα προϊόντα και γεύσεις.

Για τους λάτρεις του ποδηλάτου ο γύρος της λίμνης αποτελεί μοναδική εμπειρία απόδρασης στη μαγεία της φύσης. Στην περιοχή υπάρχει καταφύγιο άγριας πανίδας έκτασης 7.500 στρεμμάτων και παράλληλα είναι ενταγμένη στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών «NATURA 2000».

Επιστρέφουμε στο δρόμο της Ξυλοκερατιάς και από εκεί περνάμε στο χωριό Γαλλικό το οποίο πήρε το όνομά του από τον Γαλλικό ποταμό, τον αρχαίο Εχέδωρο, από το «ο έχων δώρα», διότι η άμμος του ήταν χρυσοφόρος.

Η περιοχή κοντά στον ποταμό αποτελεί παράδεισο των πουλιών με μεγάλα κοπάδια από φλαμίνγκο και άλλα σπάνια και απειλούμενα είδη.

Λίγο πριν το τέλος της διαδρομής περνάμε από το Πεδινό, το θρακιώτικο χωριό του Κιλκίς όπου μπορεί κανείς να βρει παραδοσιακά ζυμαρικά και αρτοποιήματα.
Το ταξίδι μας τελειώνει στο Κιλκίς, έχοντας το νου γεμάτο εικόνες και κρατώντας την υπόσχεση της επιστροφής στη γεμάτη μαγεία, στη γεμάτη από απαράμιλλες εικόνες, στη γεμάτη από μεθυστικές
γεύσεις γη...

06.
Εναλλακτικός τουρισμός στο Κιλκίς
Ιππασία, ποδηλασία, τοξοβολία, αναρρίχηση, πεζοπορία και πολλές άλλες υπαίθριες δραστηριότητες σας προκαλούν για δράση και έντονες εμπειρίες στις πανέμορφες βουνοπλαγιές του Πάικου, του Μπέλλες, των Κρουσίων. Κι επειδή σίγουρα θα σας ανοίξει η όρεξη, κάντε μια ανάπαυλα και απολαύστε ένα παραδοσιακό πιάτο με ντόπιο κρασί και λαχταριστά χειροποίητα γλυκά, σε κάποιο εστιατόριο ή παραδοσιακό καφενείο των φιλόξενων χωριών του Κιλκίς.

06.

07.
Πολυπολιτισμική γαστρονομία
Δίπλα στο τζάκι ή κάτω από τη δροσιά ενός πλάτανου τα παραδοσιακά τοπικά πιάτα όπως αυτά της ποντιακής κουζίνας αποτελούν μια διαρκή πρόκληση για τον ουρανίσκο σας. Με αφετηρία τις αλησμόνητες πατρίδες των προσφύγων οι μερακλήδες εστιάτορες του Κιλκίς προσφέρουν μια πανδαισία γευστικών εκπλήξεων όπως τανομένον σουρβά, μπουρέκ, στύπα, πισία, κιντέατα, μακαρίνα, ταν, που τελικά θα σας γίνουν αγαπημένη διατροφική συνήθεια!

07.

3. Ξύπνημα αισθήσεων

Ξεκινάμε από τη βόρεια πύλη της Ελλάδας, το Κιλκίς, την πρωτεύουσα του νομού, κτισμένη στους πρόποδες του λόφου του Αη Γιώργη όπου σώζεται η μεταβυζαντινή (1830) ομώνυμη Ιερά Μονή.

Κατηφορίζοντας το λόφο βρίσκουμε το διώροφο Σπήλαιο, οι κοραλλιογενείς σχηματισμοί του οποίου καθώς και οι θεραπευτικές του ιδιότητες για παθήσεις του αναπνευστικού συστήματος, το κατατάσσουν ως ένα από τα σπουδαιότερα παγκοσμίως. Σπάνια ευρήματα από το Σπήλαιο, όπως απολιθωμένα οστά και δόντια τα οποία χρονολογούνται στην τελευταία Εποχή των Παγετώνων θα βρούμε, λίγα μέτρα πιο ψηλά, στην Έκθεση Παλαιοντολογίας του λόφου Αγ. Γεωργίου.
Στους πρόποδες του λόφου, φθάνουμε στο Αρχαιολογικό Μουσείο όπου φιλοξενούνται μοναδικά ευρήματα όπως ο μοναδικός στη Βόρεια Ελλάδα Κούρος της αρχαίας Ευρωπού (6ος π.Χ. αι.), τα τέσσερα μνημειακά αγάλματα από τον αρχαιολογικό χώρο του Παλατιανού καθώς και μια σειρά από κεραμικά της πρώιμης Εποχής του Σιδήρου. Η περιπλάνησή μας στους πεζόδρομους της πόλης μας επιφυλάσσει πολλές προτάσεις γευστικής ανάπαυλας σε εστιατόρια, ταβέρνες και ουζερί με ονομαστά και ποιοτικά (Π.Ο.Π.) τοπικά κρασιά και γαλακτοκομικά / τυροκομικά προϊόντα όπως φέτα, κασέρι, μανούρι. Την τυροκομική παράδοση έχουν εμπλουτίσει με τις τεχνικές τους οι πρόσφυγες Πόντιοι και έτσι παράγονται σήμερα προϊόντα όπως το γαΐς τυρί, το πασκιτάν, το τσιολακίκ κ.ά.

Συνεχίζουμε το οδοιπορικό μας για τα χωριά της οροσειράς των Κρουσίων, στα βορειανατολικά του νομού Κιλκίς και περνώντας από την Αργυρούπολη και τον Διπόταμο φτάνουμε στην Τέρπυλλο, την άλλοτε έδρα του δήμου Κρουσσών. Ονομαστό στην περιοχή το πανηγύρι του Αγίου Παντελεήμονος στις 27 Ιουλίου ενώ με ιδιαίτερη λαμπρότητα γιορτάζεται και το έθιμο της «Μπάμπως» ή «Μαμής» (συμπόσιο γυναικών, εγκλεισμός ανδρών στο σπίτι, κλπ), στις 8 Ιανουαρίου.

Σε κοντινή απόσταση από το χωριό, συναντάμε το Αγίασμα, μια γραφική και ειδυλλιακή τοποθεσία. Η διαδρομή μας συνεχίζεται για τα χωριά Κοκκινιά και Μελισσουργειό. Πρόκειται για μια ευχάριστη και ξεκούραστη διαδρομή, μοναδική εμπειρία για κάθε συνειδητό φυσιολάτρη. Τα καφενεδάκια της περιοχής λειτουργούν και σαν ταβέρνες, όπως σχεδόν και σε όλα μικρά χωριά.

Η φιλοξενία των ποντιακής καταγωγής κατοίκων τους σίγουρα θα μας αποζημιώσει.

Μια μοναδική στάση ανάπαυλας αποτελεί το Παρόχθιο, χτισμένο στις πλαγιές της οροσειράς των Κρουσσίων, πνιγμένο κυριολεκτικά στο καταπράσινο περιβάλλον. Ένας καφές στα παραδοσιακά καφενεδάκια του οικισμού είναι ότι χρειάζεται.

Λίγα χιλιόμετρα μετά, και στο ενδιάμεσο της διαδρομής με την Ποντοκερασιά θα συναντήσουμε ένα ζωντανό μουσείο φύσης, τον γνωστό σε όλους Βαλκανικό Βοτανικό Κήπο Κρουσίων. Για τους φίλους της φύσης αποτελεί μία πραγματική εναλλακτική πρόταση σε ένα μαγευτικό τοπίο. Αιωνόβια πλατάνια, φράξοι, καταπράσινες βαλανιδιές και πανύψηλες οξιές συνυπάρχουν

αρμονικά με εκατοντάδες ενδημικά φυτά των Βαλκανίων που ανθίζουν όλες τις εποχές του χρόνου με αποκορύφωμα το τέλος της άνοιξης.
Ας τα ανακαλύψουμε μέσα από διαφορετικές διαδρομές περιήγησης που περιλαμβάνουν βραχόκηπους, αργυρόχρωμους φαρμακευτικούς και αρωματικούς κήπους, καταρράκτες, μικρές λίμνες, ρυάκια, διαμορφωμένα μονοπάτια, λιβάδια και δασικές εκτάσεις.

Μετά την θαυμάσια αυτή ανάπαυλα καταλήγουμε στην Ποντοκερασιά, το παλαιό «Παπράτ», το χωριό της φτέρης που βρίσκεται στο υψηλότερο σημείο της οροσειράς των Κρουσίων, στην κορυφή Μαυροβούνι, περιτριγυρισμένο από δάση με πλούσια χλωρίδα. Ας γνωριστούμε με τη φύση μέσα από περιπάτους και γιατί όχι και μέσα από άλλα σπορ, όπως ιππασία, ποδηλασία, αεροπτερισμό.
Στον οικισμό υπάρχει και οικοτουριστική μονάδα η οποία θα μας προσφέρει εκτός από κατάλυμα, μοναδικές εμπειρίες δράσης και διασκέδασης στο πάρκο ψυχαγωγίας.

Οι τοπικές λιχουδιές αποτελούν μια άλλη πλευρά της απόλαυσης. Ας γευτούμε τις ξεχωριστές και με πλούσια συστατικά σαλάτες από ρόκα ή από σπανάκι.
Ας απολαύσουμε αγριογούρουνο σαλμί ή μαγειρεμένο ελάφι ή χοιρινή τηγανιά συνοδευόμενα με εκλεκτά κρασιά της περιοχής.

Αφήνοντας πίσω μας την Ποντοκερασιά επιστρέφουμε στο δρόμο προς Τέρπυλλο για να οδηγηθούμε από εκεί στην Ευκαρπία, κομβικό οικισμό με ιδιαίτερα καλή φήμη στην ευρύτερη περιοχή για το καλό φαγητό στις γραφικές ταβέρνες.

Τελευταία στάση στη διαδρομή μας το Χέρσο, παλιά έδρα του ομώνυμου δήμου και εμπορικό κέντρο της περιοχής. Εδώ υπάρχουν όλες οι υπηρεσίες, ταβέρνες, εστιατόρια και καφετερίες. Με τα περιβόλια να λάμπουν στο φως του ήλιου, με την περίφημη μαγειρική των Ποντίων, με τη γεμάτη από πλούσια αρώματα γεύση, επιστρέφουμε στο Κιλκίς...

08. «Της φύσης τα κεράσματα»
Φρέσκα φρούτα από τον εύφορο ημαθιώτικο κάμπο συνδεόμενα με δροσερό τσάι του βουνού μαζεμένο από τις πλαγίες του Βερμίου.

Το περίτεχνο γλυκό βύσσινο φλερτάρει με το πλούσιο στραγγιστό γιαούρτι.

4. Επί γης...παράδεισος

Χωρική ενότητα Ημαθίας

Η Περιφερειακή Ενότητα Ημαθίας βρίσκεται στη Μακεδονία και ανήκει στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Η φυσική ομορφιά της περιοχής βασίζεται στο πανέμορφο βουνό, το Βέρμιο, αλλά και τις βορειοανατολικές πλαγιές των Πιερίων Ορέων και τον μακρύτερο ελληνικό ποταμό τον Αλιάκμονα. Χαρακτηριστική συνήθεια των μαγείρων είναι ευφάνταστες παρασκευές, με τραχανάδες, πέτουρα, τσουκνίδες, οι κάθε λογής πίτες, οι νταβάδες, οι κεφτέδες με άρμη, η μάντζα, το ντόπιο μοσχαράκι και χοιρινό συνδυασμένα με λαχανικά και ζυμαρικά, πλούσιες σαλάτες, ενώ δε λείπουν τα μπουγιουρντί, τα καπνιστά τυριά και ο μπάτζος σαγανάκι, το μέλι, τα φρούτα και οι ξηροί καρποί συμπληρώνουν άριστα τις μαγειρικές συνήθειες. Όσον αφορά στο γλυκό, εδώ η παράδοση θέλει ραβανί από τη Βέροια, μουστόπιτα από τη Νάουσα και γλυκά κουταλιού, κουσιάφι και κομπόστες από την πλούσια Ημαθιώτικη γη. Το κρασί συνοδεύει ευχάριστα κάθε γεύμα και τα 18 οινοποιεία της ζώνης παράγουν ένα άριστο προϊόν ξακουστό ανά την υφήλιο.

Η διαδρομή με αφετηρία την πόλη της Βέροιας, έχει κυκλική πορεία, διαρκεί 1 ώρα και 30 λεπτά (με το αυτοκίνητο) χωρίς στάσεις διανύοντας περίπου 105 χιλιόμετρα. Αφορά επισκέπτες με πολιτιστικά ενδιαφέροντα, γαστροτουρίστες, οινοτουρίστες και λάτρεις των χειμερινών σπορ. Αξίζει να διανυθεί καθόλη τη διάρκεια του χρόνου.

Κεντρικά σημεία της διαδρομής είναι η πρωτεύουσα της Ημαθίας Βέροια, μη παραλείποντας να περάσετε κύρια από τις διατηρητέες συνοικίες της Μπαρμπούτας και της Κυπριώτισσας, το Βήμα του Απ. Παύλου, καθώς και η Νάουσα, στην οποία μπορείτε να επισκεφτείτε το Χώρο Θυσίας, τα επισκέψιμα οινοποιεία, και τα ρακοκάζανα την περίοδο του τσίπουρου. Κατά την περίοδο της Αποκριάς διοργανώνονται πολλές γιορτές και γλέντια στους δρόμους της πόλης με κυρίαρχο το δρώμενο του Γενίτσαρου και της Μπούλας, το οποίο έχει τις ρίζες του στην εποχή της τουρκοκρατίας.

«Επισκεφτείτε το μοναστήρι της Παναγίας Σουμελά (στο χωριό Καστανιά), τόπο προσκυνήματος των απανταχού Ποντίων, όπου φυλάσσεται και η εικόνα της Παναγίας φτιαγμένη από τον Ευαγγελιστή Λουκά».

Στα χιονοδρομικά Κέντρα του Σελίου και των Τριών Πέντε Πηγαδιών, μπορείτε να απολαύσετε το χιόνι κατά τους χειμερινούς μήνες και τις υπόλοιπες εποχές του χρόνου, το υπέροχο τοπίο του Βερμίου. Στο Γιαννακοχώρι βρίσκεται ο μεγαλύτερος αμπελώνας της περιοχής, καθώς και το υπέροχο φαράγγι της Κράστας, μια υπέροχη διαδρομή πεζοπορίας, μέσα σε δάσος και νερό, με αρκετούς σταθμούς ξεκούρασης που οι ντόπιοι φρόντισαν να δημιουργήσουν. Στη Σχολή Αριστοτέλη και την επίσκεψη στους Μακεδονικούς Τάφους στην ευρύτερη περιοχή των Λευκαδίων και του Κοπανού, ίσως να χρειαστείτε ξεναγό. Στον Τρίλοφο, επισκεφτείτε το Ναό του Αγ. Τρύφωνα, προστάτη των αμπελουργών και περιηγηθείτε σε οινοποιεία και κέντρο ιππασίας.

Γευτείτε αγριογούρουνο, μπάτζο, κρασί, τσίπουρο και ρεβανί, σε χώρους εστίασης που επιλέγετε στη Βέροια, Κουμαριά, Σέλι, Νάουσα, Στράντζα. Τοπικά προϊόντα μπορείτε να προμηθευτείτε από τη Βέροια, τη Νάουσα, και τον Τρίλοφο.

Σε όλη τη διαδρομή μπορείτε να κάνετε παράλληλες δραστηριότητες αγροτουρισμού, χιονοδρομίας, μαθήματα γευσιγνωσίας και να απολαύσετε τα «καζανέματα» και την περίοδο της Αποκριάς. Υποδομές διανυκτέρευσης θα βρείτε στη Βέροια, στο Σέλι, τη Νάουσα, και το Αρκοχώρι.

09.

10.

11.

12.

09.
Ηλιοβασίλεμα στο χιονοδρομικό κέντρο "3-5 Πηγάδια" (υψόμετρο 1430-2005 μ.) *Από τα πιο σύγχρονα χιονοδρομικά κέντρα της Ελλάδας.*

10.
Η χρυσή λάρνακα που περιείχε τα οστά του βασιλιά Φιλίππου Β' και το στεφάνι βελανιδιάς που φορούσε ο νεκρός.

11.
Νάουσα – Αποκριά, *Γενίτσαροι και Μπούλες: ένα έθιμο με βαθιές ρίζες, που στο πέρασμα της μακραίωνης ιστορίας του ενσωμάτωσε στοιχεία της τοπικής παράδοσης και των ηρωικών αγώνων.*

12.
Άλσος Αγίου Νικολάου Νάουσας, *ένας επίγειος παράδεισος στην καρδιά της Ημαθίας (περιοχή NATURA 2000).*

13. Χωριό Σέλι

Το χωριό Σέλι, κτισμένο στο όρος Βέρμιο, με το ομώνυμο Εθνικό Χιονοδρομικό Κέντρο Σελίου, το πρώτο χιονοδρομικό κέντρο της Ελλάδας. Η κορυφή του βουνού αγγίζει τα 1.900 μέτρα, προσφέροντας ένα εντυπωσιακό θέαμα προς τον χιονισμένο Όλυμπο.

5. Στη γη του Βασιλιά

Με έξοδο στην Αλεξάνδρεια από την Εγνατία οδό, ξεκινάμε τη διαδρομή ακολουθώντας κυκλική πορεία μήκους 83 χλμ. Ο χρόνος που χρειάζεται για να τη διανύσετε με αυτοκίνητο είναι 1 ώρα και 50 λεπτά (χωρίς στάσεις). Τη διαδρομή –καθόλη τη διάρκεια του χρόνου- θα απολαύσουν επισκέπτες με πολιτιστικά ενδιαφέροντα, γαστροτουρίστες και οικοτουρίστες, οι όποιοι μπορούν να κάνουν πεζοπορία, ποδηλασία και πτηνοπαρατήρηση.

Από την Αλεξάνδρεια ως τη Βέροια, αν βρεθείτε την άνοιξη θα εκπλαγείτε από το τοπίο με τις ανθισμένες ροδακινιές. Γευτείτε τηγανιά, κυνήγια, σαρμάδες, κρασάκι, τσίπουρο και μπάτζο. Επισκεφτείτε το Βήμα του Απόστολου Παύλου, τις παραδοσιακές συνοικίες της Βέροιας, το Μουσείο Εκπαίδευσης στην Αγ. Βαρβάρα, ενώ μπορείτε να κάνετε στάση στο φράγμα του Αλιάκμονα για καφέ και δραστηριότητες αναψυχής.
Επισκεφτείτε το Μετόχι Πρόδρομου και να βρείτε τον επισκέψιμο αμπελώνα της περιοχής, με την υπέροχη θέα στο φράγμα, πριν συνεχίσετε για τη Βεργίνα-αρχαία πόλη των Αιγών (στους αρχαιολογικούς χώρους θα χρειαστείτε ξεναγό) με το υπέροχα διαμορφωμένο Τάφο του Βασιλιά Φίλιππου του Β΄. Αν βρεθείτε στη Μελίκη 21 Μαΐου, θα παρακολουθήσετε το έθιμο των Αναστενάρηδων. Στην Κυψέλη επισκεφτείτε το μοναστήρι του Αγίου Αθανασίου Σφηνίτσης, καταλήγοντας στην Αλεξάνδρεια, όπου αν βρεθείτε το Σεπτέμβριο-Οκτώβριο συμμετέχετε στη Γιορτή Πίτας.

Γευτείτε τοπικά εδέσματα όπως ζυγούρι, μπάτζο, αγριογούρουνο, τηγανιά με διάφορα κρέατα, φασουλοταβά, σαρμάδες, χασάπικο και σούβλες, στη Βέροια, στα Ασώματα, στην Άμμο, στη Βεργίνα, στο Νεόκαστρο, στο Ν. Πρόδρομο και την Αλεξάνδρεια, ενώ μπορείτε να διαμείνετε σε ξενοδοχεία, αγροτουριστικά καταλύματα, παραδοσιακούς ξενώνες στη Βέροια, Ασώματα, Μετόχι Πρόδρομου, Βεργίνα και Αλεξάνδρεια.
Επιβάλλεται να κάνετε παρατήρηση πουλιών στην περιοχή RASMAR (Άγιος Νικόλαος περιοχή Κλειδίου).

6. Ονείρου τόποι

Η διαδρομή ξεκινάει από τη Βέροια και ολοκληρώνεται μετά από 1 ώρα και 40 λεπτά, διανύοντας 70 χλμ. χωρίς στάσεις. Μπορούν να τη διανύσουν όλο το χρόνο οικοτουρίστες, γαστροτουρίστες και ορειβάτες, κάνοντας δραστηριότητες ποδηλασίας, πεζοπορίας, ψαρέματος, ορειβασίας.
Επισκεφτείτε το Βήμα του Απόστολου Παύλου, τη Μπαρμπούτα, την εβραϊκή συνοικία, τα πλακόστρωτα της πόλης, τα Μουσεία της Βέροιας, καθώς και το Μουσείο Εκπαίδευσης στην Αγ. Βαρβάρα. Κάνετε μια στάση στο Φράγμα του Αλιάκμονα και συνεχίστε επισκεπτόμενοι τις Μονές Τιμίου Προδρόμου και Μουτσιάλης στις παρυφές
των Πιερίων, απολαμβάνοντας την υπέροχη θέα στο ποτάμι. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν ξωκλήσια στη Σφηκιά (Αγ. Γεωργίου και Αγ. Δημητρίου). Στα Ριζώματα, αξίζει να δείτε το Παλαιόκαστρο, χαρακτηρισμένο Μνημείο της Φύσης. Επιλέξτε τόπους διαμονής στη Βέροια, Ασώματα, και Σφηκιά, σε ξενοδοχεία, παραδοσιακούς ξενώνες και αγροτουριστικά καταλύματα, ενώ τόπους εστίασης επιλέξτε στη Βέροια, τα Ασώματα, το φράγμα του Αλιάκμονα, την Άμμο, τη Σφηκιά και τα Ριζώματα, απολαμβάνοντας μπάτζο, τσίπουρο, μαγειρεμένα κρέατα, χασάπικο, κεφτέδες Ριζωμάτων, παραδοσιακές πίτες και σούβλες. Προχωρώντας προς το Δάσκιο, επισκεφτείτε τη Λίμνη Λογγά, το πέτρινο λιμανάκι, όπου μπορείτε δίπλα στο ποτάμι να κάνετε πικ-νικ, απολαμβάνοντας την υπέροχη θέα του ποταμού. Στην ευρύτερη περιοχή των χωριών στα Πιέρια, διοργανώνονται γλέντια με γκάιντα, το κάψιμο των κέδρων την περίοδο των Χριστουγέννων και πολλές αποκριάτικες εκδηλώσεις.

14.

15.

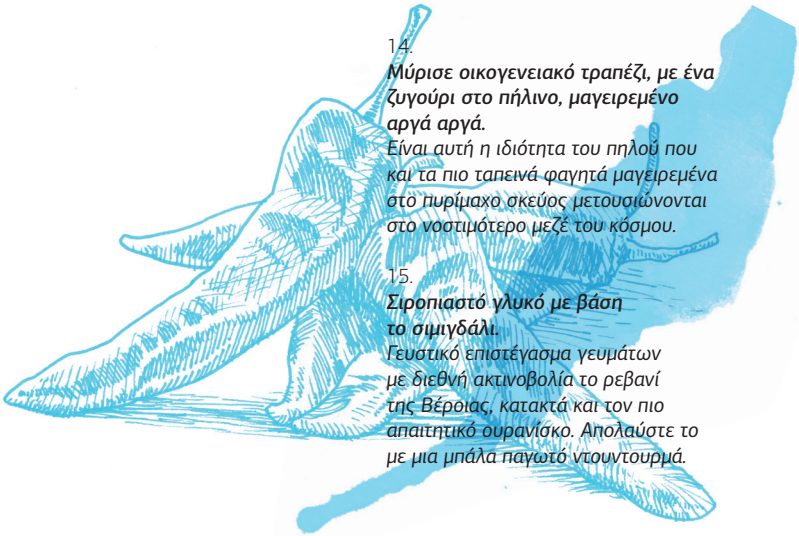

14.
Μύρισε οικογενειακό τραπέζι, με ένα ζυγούρι στο πήλινο, μαγειρεμένο αργά αργά.
Είναι αυτή η ιδιότητα του πηλού που και τα πιο ταπεινά φαγητά μαγειρεμένα στο πυρίμαχο σκεύος μετουσιώνονται στο νοστιμότερο μεζέ του κόσμου.

15.
Σιροπιαστό γλυκό με βάση το σιμιγδάλι.
Γευστικό επιστέγασμα γευμάτων με διεθνή ακτινοβολία το ρεβανί της Βέροιας, κατακτά και τον πιο απαιτητικό ουρανίσκο. Απολαύστε το με μια μπάλα παγωτό ντουντουρμά.

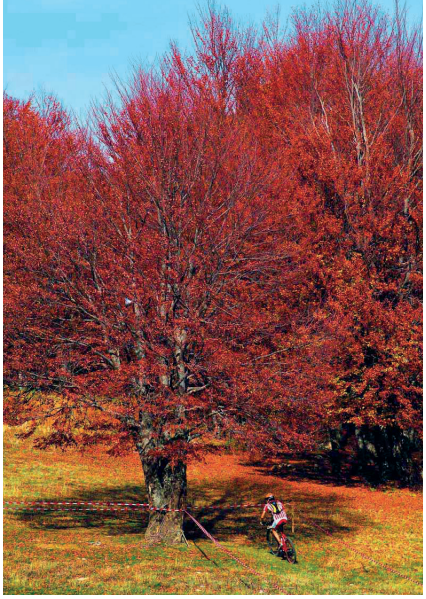

16.

17.

18.

16.
Εναλλακτικές δραστηριότητες.
Ορεινή ποδηλασία σε φθινοπωρινό τοπίο στα Πιέρια Όρη της Ημαθίας.

17.
Μελιτζάνες παπουτσάκια
Πεντανόστιμο φαγητό βασισμένο στη μελιτζάνα που εντάσσεται στην κατηγορία «λαδερά».

18.
Μεσογειακή πληγουροσαλάτα. Πίτα με γέμιση *μπάτζου με χωριάτικο φύλλο, παντρεμένες λιαστές ντομάτες με μανούρι μαριναρισμένο σε ελαιόλαδο και μυρωδικά.*

7. Βλάστη - σαν τα όνειρα

Χωρική ενότητα Κοζάνης

Η Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα της Δυτικής Μακεδονίας. Είναι μια από τις ακριτικές περιοχές στη Βόρεια Ελλάδα. Ορεινές και ημιορεινές εκτάσεις καλύπτουν το 74 % της έκτασης της Περιφερειακής Ενότητας. Αν και η φύση έχει οχυρώσει μορφολογικά την περιοχή με μεγάλες οροσειρές, ωστόσο φρόντισε να την προικίσει αντισταθμιστικά με σημαντικούς πόρους.
Η ανεξερεύνητη φύση, η άγρια ομορφιά των ορεινών και ημιορεινών όγκων, ο Αλιάκμονας με τους ορμητικούς παραπόταμούς του - πηγή ζωής στην περιοχή από την αρχαιότητα έως σήμερα- η τεχνητή λίμνη Πολυφύτου με το εντυπωσιακό οικοσύστημά της και οι προστατευόμενοι βιότοποι καθιστούν την περιοχή μας ως έναν ελκυστικό προορισμό για όλες τις εποχές του χρόνου.
Παράλληλα, αρχαίες και βυζαντινές πόλεις με εντυπωσιακά ευρήματα, λαμπροί τάφοι, κατάγραφες βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες, αρχοντικά με χαρακτηριστική αρχιτεκτονική -μάρτυρες μιας άλλης σπουδαίας εποχής- περίτεχνα σμιλεμένοι ορεινοί οικισμοί, πέτρινα γεφύρια που στεφανώνουν ποτάμια και χείμαρρους, ήθη, έθιμα και αυθεντικοί άνθρωποι που ξέρουν να οργανώνουν γιορτές και να συντηρούν την παράδοση αποδεικνύουν τον πολιτιστικό πλούτο της περιοχής και περιμένουν τον επισκέπτη να τα ανακαλύψει.

Με αφετηρία την πόλη της Κοζάνης, επί της εθνικής οδού Κοζάνης-Ιωαννίνων στρίψτε αριστερά για να μπείτε στην Α2/Ε90 προς Γρεβενά / Σιάτιστα. Επιλέξτε την έξοδο προς Σιάτιστα και κινηθείτε στην οδό Μπάρας - Σιάτιστας για να συναντήσετε αργότερα την όμορφη Σιάτιστα. Σεργιανίστε στα γραφικά σοκάκια για να ανακαλύψετε τα ωραιότερα μακεδονικά αρχοντικά της Βόρειας Ελλάδας, τις μεταβυζαντινές εκκλησίες του οικισμού, το Βοτανικό και το Εκκλησιαστικό Μουσείο.
Αν θέλετε να διανυκτερεύσετε, υπάρχουν ξενοδοχεία, αλλά και παραδοσιακοί ξενώνες. Αναζητήστε καλό παραδοσιακό φαγητό όπως το «παλιό» δηλαδή ντόπια παϊδάκια, ζυγούρι, τηγανιά, κοντοσούβλι, γίδα στη γάστρα. και φυσικά ζητήστε το περίφημο λιαστό κρασί. Ανακαλύψτε τα μυστικά του κρασιού και επισκεφτείτε τα οινοποιεία και τα παραδοσιακά κελάρια. Ενημερωθείτε για τη διαδικασία παραγωγής, δοκιμάστε εκλεκτούς, αρωματικούς οίνους και κάντε τις αγορές σας. Μην παραλείψετε ωστόσο και μια βόλτα στα καταστήματα και εργαστήρια δέρματος και γούνας, όπου η εξαιρετική ποιότητα και η μεγάλη ποικιλία, καθιέρωσαν τη φήμη της πόλης σε όλο τον κόσμο.
Συνεχίστε με κατεύθυνση Βόρεια για να φθάσετε στην ιστορική Εράτυρα, χτισμένη στους πρόποδες του Άσκιου όρους.

Επισκεφτείτε τα αρχοντικά της Εράτυρας, απομεινάρια του λαμπρού παρελθόντος της Μακεδονίτικης αρχιτεκτονικής και αναζητήστε τους βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς ναούς του οικισμού. Στον οικισμό υπάρχουν αρκετές ταβέρνες, δοκιμάστε τοπικά τυριά, τα περίφημα κιχιά και κρεατικά μαγειρεμένα με ντόπιες συνταγές.

Συνεχίστε βόρεια και αφού διασχίσετε το Σισάνι γνωστό για τα φασόλια του και απολαύσετε τη θέα από τη νέα Τεχνητή λίμνη, συνεχίστε έως ότου συναντήσετε τον οικισμό της Βλάστης, έναν μοναδικής ομορφιάς οικισμό, γνωστό και για τα τυροκομικά προϊόντα του. Περπατήστε στα καλντερίμια και απολαύστε τα αναπαλαιωμένα αρχοντικά. Επισκεφθείτε τις ιστορικές μονές του Αγίου Μάρκου, Αγίου Νικολάου και την εκκλησία του Αγίου Δημητρίου. Στο κέντρο του χωριού θα βρείτε καφέ-μπαρ, ταβέρνες, παραδοσιακά καφενεία και παντοπωλεία και πολλούς παραδοσιακούς ξενώνες υψηλής ποιότητας και αισθητικής.
Συνεχίστε προς την Πτολεμαΐδα, μια σύγχρονη βιομηχανική πόλη με τα μεγαλύτερα αποθέματα λιγνίτη στην Ελλάδα. Επισκεφθείτε το Ανθρωπολογικό – Λαογραφικό Μουσείο και το παλιό υδραγωγείο.

Επιστρέψτε στην Κοζάνη και "ταξιδέψτε" με το Αρχαιολογικό Μουσείο, το Μουσείο Σύγχρονης Τοπικής Ιστορίας, το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο και τα αρχοντικά Λασσάνη και Βούρκα. Στην πλατεία, απολαύσετε τον καφέ σας και γευθείτε στα εστιατόρια της πόλης τις Κοζανίτικες γεύσεις όπως γιαπράκια, πίτες, κιχιά κ.α.

19.

19.
Αρχοντικά Σιάτιστας
Φωτ.: Απόστολος Τσολάκης
Η πλούσια κληρονομιά της Σιάτιστας διαφυλάσσεται στα αρχοντικά της, που έχουν διασωθεί, και τα περισσότερα από αυτά έχουν χαρακτηρισθεί διατηρητέα.
Όλα τα αρχοντικά είναι χτισμένα από Ηπειρώτες και Δυτικομακεδόνες μαστόρους και οικοδομημένα πάνω στο ίδιο σχέδιο και με την ίδια διαρρύθμιση των εσωτερικών χώρων, όμοια με τον αρχιτεκτονικό ρυθμό που επικρατούσε κατά τη βυζαντινή εποχή.

20.

20.
Σιατιστινό κρασί:
Η αμπελουργία της Σιάτιστας κατά το παρελθόν παρουσίασε μεγάλη ακμή και την καθιέρωσε ως ένα από τα σημαντικότερα κέντρα κρασιού σε ολόκληρη την Ελλάδα. Από τα σταφύλια των αμπελιών της Σιάτιστας και ιδιαίτερα από την ποικιλία σταφυλιών τα μοσχόμαυρα, με την κατάλληλη επεξεργασία, παράγεται το καλύτερο ηλιαστό ή λιαστό κρασί της Σιάτιστας, που βραβεύτηκε σε πολλές εκθέσεις και που εδώ και ολόκληρους αιώνες η φήμη του εξακολουθεί να παραμένει.

21. Κρόκος Κοζάνης

Φωτ.: Απόστολος Τσολάκης

Καθώς ο Ερμής εξασκούνταν στη δισκοβολία, πλήγωσε θανάσιμα το θνητό φίλο του Κρόκο. Τι ντροπή! Πως αυτός, ένας θεός, σκότωσε έναν άνθρωπο! Ο Ερμής στεναχωρήθηκε αφάνταστα. Έτσι, αποφάσισε να χαρίσει την αθανασία στον Κρόκο μεταμορφώνοντας το άψυχο κορμί σ' ένα πανέμορφο μοβ λουλούδι και το αίμα του κρόκου σε τρία κόκκινα στίγματα στην καρδιά του λουλουδιού. Από τότε, κάθε φθινόπωρο, τα λουλούδια του Κρόκου σκεπάζουν τη γη της Κοζάνης, στη Δυτική Μακεδονία, μ' ένα μοβ χαλί και γεμίζουν τον αέρα με το λεπτό άρωμά τους.

8. Χρώματα και αρώματα

Η διαδρομή έχει ως αφετηρία την Κοζάνη. Ακολουθήστε την οδό Ιωνίας και Ιωακείμ Λιούλια για να φθάσετε στον Κρόκο, γνωστό από το ομώνυμο προϊόν που καλλιεργείται από τον 17ο αιώνα με ιδιαίτερα γευστικές, χρωστικές και θεραπευτικές ιδιότητες.
Επισκεφθείτε τον Αναγκαστικό Συνεταιρισμό Κροκοπαραγωγών όπου θα σας ενημερώσουν σχετικά με την παραγωγή του προϊόντος και θα σας προμηθεύσουν με μερικά γραμμάρια από το "χρυσάφι" της Κοζανίτικης γης.

Η διαδρομή συνεχίζει νοτιοδυτικά. Διασχίστε τους οικισμούς Άνω και Κάτω Κώμη, Κήπο και Καισαρειά για να φθάσετε στη συνέχεια στην Αιανή, έναν από τους σημαντικότερους βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς οικισμούς της περιοχής.
Μην παραλείψετε να επισκεφθείτε το Αρχαιολογικό Μουσείο Αιανής.
Η Αιανή είναι γνωστή στην ευρύτερη περιοχή για τα ψητά κρέατα και τα τοπικά φαγητά και αποτελεί τόπο συνάντησης καλοφαγάδων.

Εγκαταλείποντας την Αιανή κατευθυνθείτε ανατολικά. Επόμενος σταθμός ο οικισμός Μικροβάλτου όπου στα ανατολικά του θα συναντήσετε τα "Μπουχάρια". Ένα εντυπωσιακό γεωλογικό φαινόμενο, μοναδικό σε όλη την Ελλάδα, που καταδεικνύει την καλλιτεχνική διάθεση της φύσης. Συνεχίστε προς τα Σέρβια, κωμόπολη ανάμεσα στον Αλιάκμονα και τους πρόποδες των Πιερίων. Ανεβείτε στο κάστρο των Σερβίων όπου εκτός από τα ερείπια του βυζαντινού ναού και το πέτρινο τοξωτό γεφύρι που ενώνει το βυζαντινό λόφο με τη νέα πόλη, μπορείτε να απολαύσετε ένα περίπατο στο πετρώστρωτο μονοπάτι και τη μεγαλειώδη θέα της εύφορης κοιλάδας μέχρι τη λίμνη Πολυφύτου.

Αν σας αρέσει το περπάτημα και η περιπέτεια, διασχίστε το μεγάλο και το μικρό φαράγγι των Σερβίων και ψάξτε για τα «γλυπτά» της φύσης.

Αναχωρώντας από τον οικισμό των Σερβίων κινηθείτε στην επαρχιακή οδό προς Βελβεντό. Έχοντας διανύσει περίπου 15 χλμ. θα βρεθείτε στο Βελβεντό, την όμορφη κωμόπολη με πολλά νερά και πράσινο, περισσότερους από 50 ναούς και εξωκκλήσια και ατέλειωτες εκτάσεις με ροδακινιές. Επισκεφθείτε το λαογραφικό μουσείο και θαυμάστε βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς ναούς.
Αναζητήστε με πεζοπορία τους καταρράκτες στο «Σκεπασμένο» σε απόσταση 3 χλμ. Β.Α. του Βελβεντού.
Φυσικά δε γίνεται να φύγετε από τον Βελβεντό χωρίς προηγουμένως να περιηγηθείτε στα κελάρια επισκέψιμων οινοποιείων.
Αν όλα όσα είδατε και ζήσατε σας άνοιξαν την όρεξη, οι ταβέρνες της περιοχής θα ικανοποιήσουν κάθε γαστρονομική σας επιθυμία, ενώ μπορείτε να προμηθευτείτε και ποικιλία μαρμελάδων και γλυκών κουταλιού από το γυναικείο συνεταιρισμό. Επόμενος σταθμός η Νεράιδα, ένα τουριστικό χωριό, με καταπληκτική θέα, κτισμένη στην κορυφή του λόφου και ακριβώς επάνω από την Γέφυρα Σερβίων.
Η πλεονεκτική της τοποθεσία αποτελεί πόλο έλξης πολλών επισκεπτών όλες τις εποχές του χρόνου.

Η διαδρομή ολοκληρώνεται με επιστροφή στην Κοζάνη όπου αξιόλογα σημεία επίσκεψης είναι το Αρχαιολογικό Μουσείο, το Μουσείο Σύγχρονης Τοπικής Ιστορίας, το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο που θα σας ταξιδέψουν νοερά πίσω στο χρόνο και τα αρχοντικά Λασσάνη και Βούρκα. Περπατήστε στην πλατεία με τις πολλές καφετέριες, ταβέρνες και ζητήστε να δοκιμάσετε Κοζανίτικες γεύσεις όπως πίτες, μπάτζο, τουλουμίσιο, γιαπράκια, κιχιά κ.α. Αν θέλετε να διανυκτερεύσετε στην Κοζάνη έχετε να επιλέξετε μεταξύ αρκετών ξενοδοχείων.

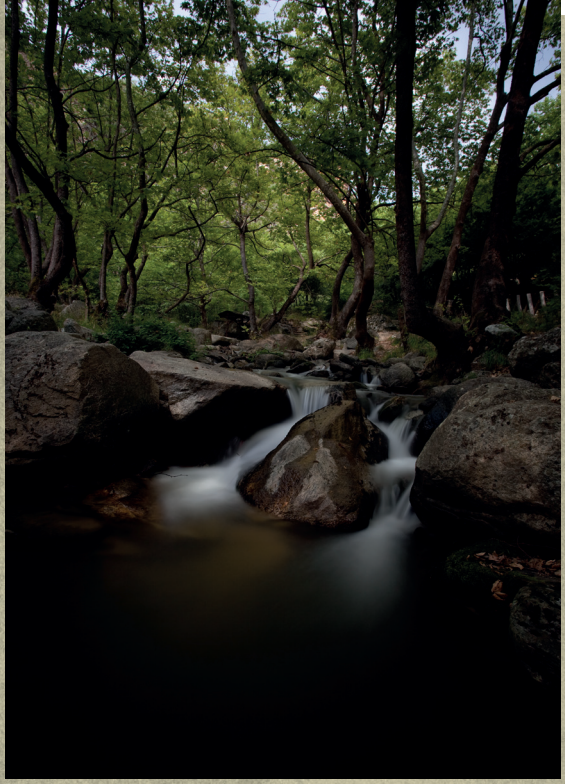

22.

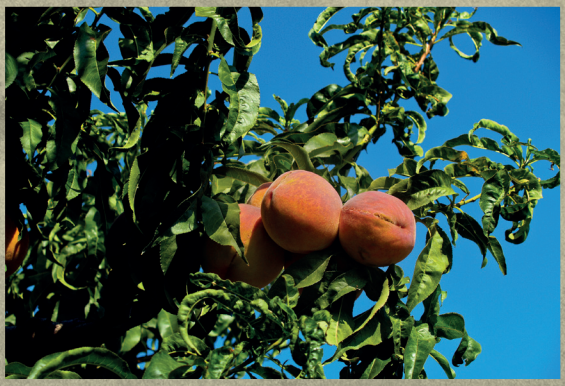

23.

22.
Φαράγγι των Εννιά Πιερίδων Μουσών ή "Σκεπασμένο".
Φωτ.: Απόστολος Τσολάκης
Η περιοχή βαπτίστηκε έτσι εξαιτίας ενός σημείου όπου το ρέμα σκεπάζεται από τη Γή. Το "Σκεπασμένο" αποτελεί ένα τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλους και από το ξύλινο παρατηρητήριο μπορεί κανείς να απολαύσει τη θέα του πρώτου τριπλού καταρράκτη, ύψους 25 μέτρων.

23.
Ροδάκινο Βελβεντού:
Τα ροδάκινα Βελβεντού είναι ονομαστά παγκοσμίως για την ποιότητα, το άρωμα και τη γεύση τους. Στην περιοχή του Βελβεντού καλλιεργούνται 8.000 στρέμματα ροδακινιές, και η παραγωγή τους αγγίζει τους 19.000 τόνους ετησίως.

24. *Υψηλή Γέφυρα Σερβίων*
Φωτ.: Απόστολος Τσολάκης

Η Υψηλή γέφυρα Σερβίων είναι μια από τις μακρύτερες γέφυρες στην Ελλάδα με μήκος 1372 μέτρων. Η αναγκαιότητα της κατασκευής της οφείλεται στην κατασκευή του φράγματος Πολυφύτου που είχε ως αποτέλεσμα την δημιουργία μιας από τις μεγαλύτερες τεχνιτές λίμνες της Ελλάδας.

Η κατασκευή της ξεκίνησε το 1972 και ολοκληρώθηκε 3 χρόνια αργότερα αποτελώντας τμήμα της εθνικής οδού Κοζάνης - Λάρισας.

25.
Μπουχάρια
Φωτ.: Απόστολος Τσολάκης
1 μόλις χιλιόμετρο Νοτιοανατολικά του οικισμού Μιροβάλτου βρίσκονται κάποιοι εντυπωσιακοί φυσικοί σχηματισμοί, οι οποίοι προήλθαν από τη διάβρωση του εδάφους που ξεκίνησε πριν από 70.000 χρόνια. Έχουν το σχήμα χωμάτινης κολώνας, η οποία αποτελείται από άμμο, κροκάλες, μάργες, άργιλο και πιθανή συγκολλητική ύλη. Την κορυφή από τις κολώνες αυτές καλύπτει ένας σχιστόλιθος βράχος, ο οποίος έπαιξε το ρόλο της ομπρέλας στην εξέλιξη του σχηματισμού.

25.

26.
Το βυζαντινό "Κάστρο των Σερβίων".
Φωτ.: Απόστολος Τσολάκης

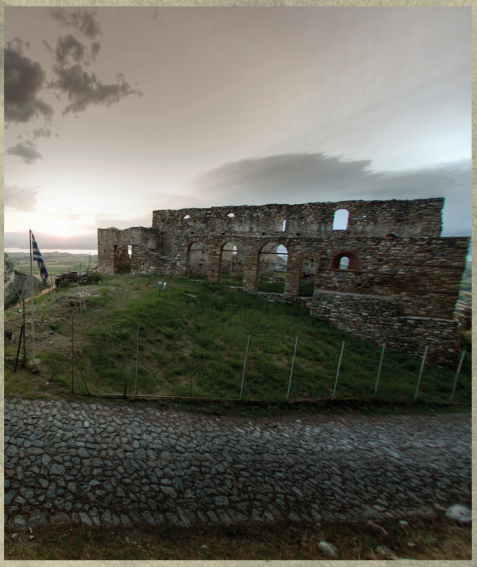
26.

9. Το μετέωρο βήμα...των αισθήσεων

Χωρική ενότητα Φλώρινας

Στη Φλώρινα όπου μπορείτε να περιηγηθείτε μέσα στην πόλη και να ανακαλύψετε πολιτιστικούς θησαυρούς. Επισκεφτείτε το αρχαιολογικό μουσείο δίπλα στο σιδηροδρομικό σταθμό, την πινακοθήκη Φλωρινιωτών ζωγράφων, το μουσείο σύγχρονης τέχνης κ.α. Μην παραλείψετε να περάσετε από τη δημοτική αγορά «παζάρι» για να προμηθευτείτε τοπικά προϊόντα όπως πιπεριές Φλωρίνης, καφτερές πιπεριές, φασόλια, τσάι βουνού, μήλα. Ακόμη, πριν φύγετε από τη Φλώρινα επισκεφτείτε εργαστήρια με τοπικά γλυκά κουταλιού και πλεχτά κεριά και κάντε αγορές «εις ανάμνησιν». Υπάρχουν στην πόλη αρκετές ταβέρνες που προσφέρουν τοπικά πιάτα και εκλεκτούς μεζέδες.

Ξεναγηθείτε και απολαύστε τοπικές γεύσεις σε συνδυασμό με μοναδικά κρασιά.
Η διαδρομή προτείνεται τους ανοιξιάτικους-καλοκαιρινούς μήνες για αρχαιολογικό και φυσιολατρικό τουρισμό.

Κατευθυνθείτε στην επαρχιακή οδό Πτολεμαΐδας – Αμύνταιου. Το Αμύνταιο, είναι ξακουστό για τους αμπελώνες και τα περίφημα κρασιά του. Επισκεφτείτε και δείτε, τις παλιές εκκλησίες και το λαογραφικό μουσείο.

Αναζητήστε επισκέψιμα οινοποιεία τα οποία περιμένουν να σας ξεναγήσουν και να σας μυήσουν στον κόσμο του κρασιού.

Από το Αμύνταιο κινηθείτε με κατεύθυνση τον Άγιο Παντελεήμονα, με αμπελώνες στα παραλίμνια κτήματα του οικισμού. Επισκεφτείτε την ελληνιστική πόλη, τον παραδοσιακό μύλο και το μουσείο αμπελοοινικής κληρονομιάς. Μια στάση στο επισκέψιμο εργαστήριο που παράγει και διαθέτει πιπεριές σε διαφορετικές γεύσεις. Στις ταβέρνες μαζί με το περίφημο κρασί θα γευτείτε τα φρέσκα λιμνίσια ψάρια σε συνδυασμό με τις πιπεριές Φλωρίνης.

Η διαδρομή συνεχίζει μέχρι το Ξινό Νερό που πήρε το όνομά του από τη γεύση του τοπικού νερού.

Στα gourmet εστιατόρια της περιοχής δοκιμάστε τοπικά παραδοσιακά πιάτα, όπως π.χ. αϊβάρ, κεφτεδάκια σουτ μακάλο, κανελόνια με σάλτσα από πιπεριές φλωρίνης.

Έπειτα κινηθείτε μέχρι να φθάσετε στον Αετό. Σπεύστε στο Κέντρο Ενημέρωσης του Αρκτούρου. Στην Αγραπιδιά μπορείτε να βρείτε το καταφύγιο του λύκου.

Φεύγοντας από τον Αετό, πάρτε τον ανηφορικό δρόμο που θα σας οδηγήσει στο γραφικό Νυμφαίο, αναμφισβήτητα από τα ωραιότερα χωριά της Μακεδονίας, της Ελλάδας, αλλά και το δεύτερο πιο όμορφο της Ευρώπης.

27.

28.

27.
Νεαρές αρκούδες στο Κέντρο προστασία της καφέ Αρκούδας στο Νυμφαίο.

28.
Ο ναός του Αγ. Νικολάου και το παλιό καμπαναριό, στο Αμύνταιο.

29.
Πιπεριές Φλωρίνης στην σχάρα

Μπορείτε να περπατήσετε σε μονοπάτια στο δάσος, με ορεινό ποδήλατο ή άλογο.
Στο χωριό λειτουργεί Πρότυπος Ιππικός Όμιλος. Επισκεφτείτε το καταφύγιο της καφέ αρκούδας.

Επιστρέψτε στον κεντρικό δρόμο και κατευθυνθείτε προς το Σκλήθρο, γραφικό οικισμό σε καταπράσινο τοπίο, γνωστό για τις πατάτες του. Πάνω από τον οικισμό υπάρχει δάσος με βελανιδιές, όπου μπορείτε να φθάσετε με τα πόδια.
Στην περιοχή υπάρχει μοναδικό gourmet εστιατόριο που θα σας εκπλήξει ευχάριστα με τις γαστρονομικές του δημιουργίες.

Τέλος κινηθείτε προς την πόλη της Φλώρινας, στην οποία θα φτάσετε αφού περάσετε τους οικισμούς Κέλλη και Βεύη.

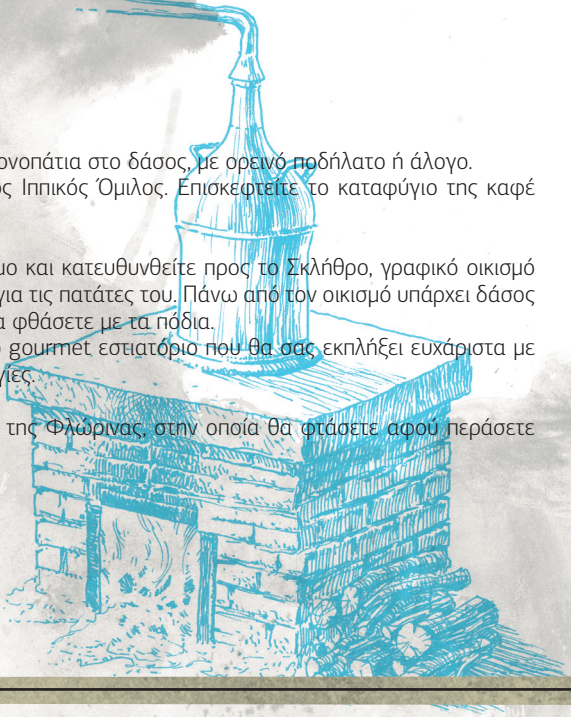

30.
Κρεμαστή γέφυρα του Αγ. Αχιλλείου.

10. Στα όρια του απόλυτου

Ξεναγηθείτε στα όρια τριών χωρών. Γευτείτε λιμνίσια ψάρια με παραδοσιακό τσίπουρο. Η διαδρομή προτείνεται όλο τον χρόνο για χιονοδρομικό, φυσιολατρικό και εκκλησιαστικό τουρισμό.

Αφετηρία της διαδρομής είναι η πόλη της Φλώρινας προς το χιονοδρομικό κέντρο, κατόπιν το Πισοδέρι και μετά το Ανταρτικό.
Το Ανταρτικό παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς τα σπίτια είναι στο σύνολό τους πλινθόκτιστα. Στον παλιό νερόμυλο του χωριού θα βρείτε τώρα μια ταβέρνα για να γευτείτε τοπικούς παραδοσιακούς μεζέδες.

Στον ανεπανάληπτης ομορφιάς χώρο των Πρεσπών για να θαυμάσετε τη Μικρή και τη Μεγάλη Πρέσπα που συνιστούν εθνικό δρυμό με εξαιρετική χλωρίδα και πανίδα. Αφεθείτε στη μαγεία της φύσης και στην πτηνοπαρατήρηση.

Η διαδρομή συνεχίζεται μέχρι τον οικισμό του Λαιμού.
Στο χωριό υπάρχει κατάλυμα προς διανυκτέρευση, καθώς και καφενεία και ταβέρνες, αλλά και καταστήματα με τοπικά προϊόντα.

Αφήνοντας το Λαιμό κατευθυνθείτε προς τον Άγιο Γερμανό.
Περιηγηθείτε στον οικισμό και θαυμάστε τα πέτρινα σπίτια με χαγιάτι στην πρόσοψη. Αναζητήστε το βυζαντινό ναό Αγίου Γερμανού.

Σταματήστε στο Κέντρο Πληροφόρησης για το φυσικό περιβάλλον, συμμετάσχετε σε κάποια από τις οργανωμένες ξεναγήσεις. Στις ταβέρνες της περιοχής δοκιμάστε τοπικά εδέσματα όπως φασολάδα με χωριάτικο λουκάνικο, πέστροφα κ.α. Επίσης υπάρχει παραδοσιακό αποστακτήριο τσίπουρου.

Από τον Άγιο Γερμανό κινηθείτε νοτιοδυτικά για να φθάσετε στο νησί του Αγίου Αχιλλείου.
Δεν κυκλοφορούν οχήματα και σε 1 ώρα μπορείτε να εξερευνήσετε όλο το νησί με τα πόδια. Επισκεφτείτε την περίφημη βασιλική του Αγίου Αχιλλείου. Αν βρεθείτε εδώ το καλοκαίρι φροντίστε να παρακολουθήσετε τα «Πρέσπεια» στα τέλη Αυγούστου.

Από τον Άγιο Αχίλλειο, στρίψτε με κατεύθυνση τους Ψαράδες, το μοναδικό ελληνικό χωριό στις όχθες της Μεγάλης Πρέσπας. Περπατήστε ως την μύτη του ακρωτηρίου Ρότι, με χαρακτηριστικό κιόσκι απ' όπου θα απολαύσετε την ανεπανάληπτη θέα προς τη Μεγάλη Πρέσπα. Ενοικιάστε βάρκα από το λιμανάκι για να ξεναγηθείτε στα πρωτοβυζαντινά ασκηταριά.
Στον οικισμό λειτουργούν παραδοσιακά ταβερνάκια με εδέσματα της ντόπιας παραδοσιακής κουζίνας.

Δοκιμάστε λιμνίσια ψάρια όπως γριβάδι πλακί, πιπεριές Φλωρίνης γεμιστές με ανθότυρο, λάχανο τουρσί, σουτζουκάκια κ.α.

Η διαδρομή ολοκληρώνεται με σημείο επιστροφής τη Φλώρινα.

31.
Ποταμός Σακουλέβας διαρρέει την πόλη της Φλώρινας.